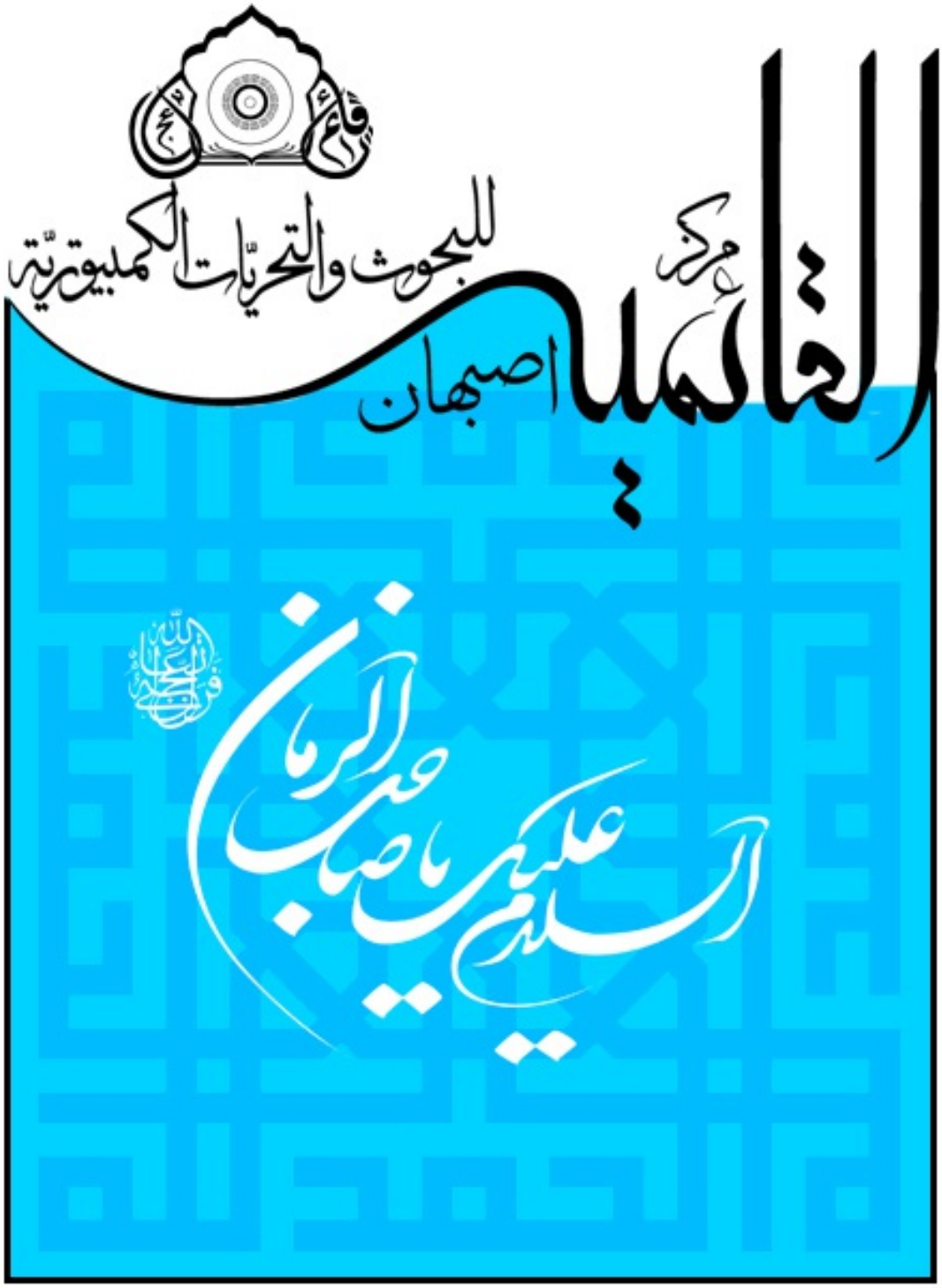

www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

الامام الحادى عشر
الحسن بن على
العسگرى عليه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم

الامام الحادی عشرالحسن العسکری علیه‌السلام

کاتب:

موسسه فی طریق الحق

نشرت فی الطباعة:

موسسه فی طریق الحق

رقمی الناشر:

مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة

الفهرس

الفهرس ----- ۵
الامام الحادی عشر الحسن بن علی العسکری علیه‌السلام ----- ۶
اشارة ----- ۶
المقدمة ----- ۶
امامته ----- ۷
حکومة الخلفاء العباسیین فی زمان الامام العسکری ----- ۷
شخصیة الامام و خصائصه الأخلاقیة ----- ۹
زهد الامام ----- ۹
مراجعة محتاجین له ----- ۱۰
عبادة الامام ----- ۱۰
هدایة المسلمین الی الحقیقة ----- ۱۰
ارشاد فیلسوف العراق ----- ۱۱
الجواب علی عدد من الأسئلة ----- ۱۱
رسالة الامام الی واحد من کبار علماء الشیعة فی قم ----- ۱۲
معاجزه و ارتباطه بعالم الغیب ----- ۱۲
بعض الکلمات المختارة من الامام العسکری ----- ۱۳
بعض اصحاب الامام ----- ۱۴
شهادته ----- ۱۴
پاورقی ----- ۱۶
تعریف مرکز القائمیة باصفهان للتحریات الکمبیوتریة ----- ۱۸

الامام الحادی عشر الحسن بن علی العسکری علیه‌السلام

اشارة

عنوان و نام پدیدآور : الامام الحادی عشرالحسن العسکری علیه‌السلام/ تالیف شوری المولفین لموسسه فی طریق الحق

مشخصات نشر : قم: موسسه فی طریق الحق، ۱۴۲۵ق. = ۲۰۰۴م. = ۱۳۸۳.

مشخصات ظاهری : ص ۳۸

شابک : ۲۰۰۰ریال

وضعیت فهرست نویسی : فهرستنویسی قبلی

یادداشت : عربی.

یادداشت : چاپ دوم

یادداشت : عنوان روی جلد: الامام الحادی عشر: الامام‌الحسن‌بن علی العسکری علیه‌السلام.

یادداشت : کتابنامه به‌صورت زیرنویس

عنوان روی جلد : الامام الحادی عشر: الامام‌الحسن‌بن علی العسکری علیه‌السلام.

عنوان دیگر : الامام الحادی عشر: الامام الحسن‌بن علی العسکری علیه‌السلام

عنوان دیگر : الامام الحسن‌بن علی العسکری علیه‌السلام

موضوع : حسن‌بن علی(ع)، امام یازدهم، ۲۶۰ - ۲۳۲ق. -- سرگذشتنامه

شناسه افزوده : موسسه در راه حق

رده بندی کنگره : BP۵۰/الف۷۵

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۸۴

شماره کتابشناسی ملی : م۸۳-۲۸۶۱۹

المقدمة

بسم الله الرحمن الرحیم ان الامام لها محمد الحسن بن علی العسکری علیه‌السلام هو الامام الحادی عشر للمسلمین بعد النبی صلی الله علیه و آله و سلم و قد ولد فی سنة (۲۳۲) هجریة قمریة فی مدینة «سامراء». و والده الکریم هو الامام العاشر الهادی علیه‌السلام، و امه الجلیلة هی السیدة التقیة الکریمة «حدیثة» و تسمی ایضا ب «سوسن». و کان الامام علیه‌السلام یسکن فی مدینة سامراء فی محلة تسمی ب «العسکر» [۱] و لهذا فقد اشتهر ب «العسکری»، و أشهر القابه الأخری «الزکی» و«النقی»، و کنیته «ابومحمد». و قد بلغ عمره (۲۲) عاما حینما استشهد الامام العاشر علیه‌السلام. و امتدت فترة امامته بعد والده ست سنوات، و مجموع عمره الشریف هو (۲۸) عاما، و استشهد و هو فی هذا العمر سنة (۲۶۰) هجریة، و له ولد واحد هو آخر امام من الأئمة الاثنی عشر [صفحه ۴] و هو صاحب الزمان الحجة بن الحسن المهدی، ارواحنا لتراب مقدمه الفداء، ولی امرنا و امام زماننا، الذی سترت شمس وجوده وراء سحاب غیبته، و متی ماشاءالله فانه سوف یظهر و ینهض و یطهر الأرض من وجود الظالمین و یملؤها بالعدل و القسط. و یقول الذین شاهدوا الامام العسکری علیه‌السلام انه کان حنطی اللون کبیر العینین حسن الصورة رشیق القد و بهیبة و جلال. و قد عاصر الامام الحادی عشر (علیه‌السلام) خلال حیاته خلافة ستة من الخلفاء العباسیین و هم: المتوکل و المنتصر و المستعین و المعتز و المهتدی و المعتمد، و اخیرا استشهد الامام فی زمان المعتمد [۲] . [صفحه ۵]

امامته

ان کل واحد من أئمتنا المعصومین علیهم‌السلام لم یکتف بالروایات العامة التی تذکر أسماء جمیع الأئمة من اولهم الی الامام الثانی عشر فی تنصیب الامام الذی یأتی بعده، و انما کان یعلن للشیعة و الخواص من اصحابه اسم الامام الذی یخلفه بصراحة تامة حتی یؤکد الموضوع و یرفع ای ابهام أولبس. و بالنسبة للامام العسکری فقد وردت روایات کثیرة فی هذا المضمار نشیرهنا الی بعضها: ۱- یقول ابوهاشم الجعفری، و هو من اکبر رواة الشیعة الموثقین و من أصحاب الأئمة (علیهم‌السلام) المقربین: سمعت اباالحسن صاحب العسکر علیه‌السلام یقول: الخلف من بعدی ابنی الحسن فکیف لکم بالخلف من بعد الخلف؟ فقلت: و لم جعلنی الله فداک؟ فقال: لانکم لا ترون شخصه و لا یحل لکم ذکره باسمه. قلت فکیف نذکره؟ قال: قولوا: الحجة من آل محمد [صفحه ۶] صلی الله علیه و آله و سلم. [۳] . ۲- یقول الصقر بن ابی‌دلف: «سمعت الامام الهادی علیه‌السلام یقول: «ان الامام بعدی الحسن ابنی و بعد الحسن ابنه القائم الذی یملأ الأرض قسطا و عدلا کما ملئت جورا و ظلما». [۴] . ۳- یقول النوفلی: «کنت مع ابی‌الحسن (الامام الهادی) علیه‌السلام فی صحن داره فمربنا محمد ابنه، فقلت له جعلت فداک هذا صاحبنا (امامنا) بعدک؟ فقال: «لا، صاحبکم من بعدی الحسن». [۵] . ۴- و یقول یحیی بن یسار القنبری: «اوصی ابوالحسن (الامام الهادی) علیه‌السلام: الی ابنه الحسن قبل مضی وفاته باربعة اشهر و اشار الیه بالامر (الامامة [صفحه ۷] و الخلافة) من بعده، و اشهرنی علی ذلک و جماعة من الموالی» [۶] . ۵- و یقول ابوبکر الفهفکی: «کتب الی ابوالحسن الامام الهادی (علیه‌السلام): ابومحمد ابنی (الامام العسکری علیه‌السلام) اصح آل محمد غریزة و اوثقهم حجة و هو الأکبر من ولدی و هو الخلف و الیه تنتهی عری الامامة و احکامنا، فما کنت سائلی عنه فاسأله عنه فعنده ما تحتاج الیه». [۷] .

حکومة الخلفاء العباسیین فی زمان الامام العسکری

لقد عاصر الامام خلال فترة امامته القصیرة - ست سنوات - حکومة ثلاثة خلفاءهم المعتز و المهتدی و المعتمد. فالمعتز العباسی حل محل ابن‌عمه المستعین، و استشهد الامام الهادی علیه‌السلام أثناء حکم المعتز، و استشهد أو سم مجموعة من العلویین أیضا فی ظل خلافة هذا الخلیفة الظالم. و فی احدی المرات ألقی المعتز بأخیه المؤید الی غیاهب السجن و أمر بضربه أربعین سوطا، و لم یطلق سراحه من السجن حتی خلع نفسه من ولایة العهد، و مرة اخری أدخله السجن و لما سمع ان فریقا من الأتراک یخطط لانقاذ المؤید من السجن فقد أمر بقتله، و بناء علی ذلک فقد لف فی [صفحه ۸] لحاف مسموم و أغلق طرفاه لفظ انفاسه، و عندئذ استدعوا الفقهاء و القضاة التابعین للبلاط الی مشاهدة جسده لیتعرفوا علی انه لیس فیه أثر تعذیب و لیظهروا للناس انه مات بصورة طبیعیة! [۸] . و فی غضون حکم المعتز أسر اکثر من سبعین شخصا من العلویین و آل جعفر الطیار و آل عقیل بن ابی‌طالب الذین ثاروا فی الحجاز و جاءوا بهم الی سامراء [۹] ، و کان المحبون للامام العسکری علیه‌السلام یعیشون الضیق و العذاب فی زمان هذا الخلیفة المجرم، و بعضهم کتب رسالة الی الامام علیه‌السلام یشکو فیها من الأوضاع، فأجابهم الامام: بعد ثلاثة أیام یحصل الفرج و الخلاص [۱۰] ، و قد تحقق ماتنبأ به الامام حیث ثار الجنود الأتراک الموجودون فی البلاط العباسی علی المعتز لانهم رأوه لا یحقق لهم مصالحهم و اضطروه الی خلع نفسه من الخلافة ثم ألقوه فی سرداب و أحکموا اغلاق بابه حتی هلک فی داخله [۱۱] . و بعد المعتز استلم المهتدی زمام الخلافة، و سار هذا الظالم سیرة النفاق، فکان یتظاهر بالزهد و یجتنب البذخ فی الظاهر کما انه قام بنفی النساء المغنیات و منع المنکرات الأخری و تظاهر باعادة الحقوق العادلة للمظلومین، لکنه احتفظ بالامام العسکری علیه‌السلام مدة [صفحه ۹] من الزمن فی السجن، بل و حتی اتخذ قرارا بقتله الا ان الأجل لم یمهله فأهلکه الله تعالی. و أثناء خلافة المهتدی ثارت طائفة من العلویین سیق بعضهم الی السجن و هناک لفظوا آخر أنفاسهم. یقول احمد بن محمد: «کتبت علی ابی‌محمد (الامام العسکری) علیه‌السلام، حین

اخذ المهتدی فی قتل الموالی: یا سیدی الحمدلله الذی شغله عنا، فقد بلغنی انه یتهددک و یقول و الله لأجلینهم عن جدید الأرض، فوقع ابومحمد علیه‌السلام بخطه: ذلک اقصر لعمره، عد من یومک هذا خمسة ایام و یقتل فی الیوم السادس بعد هوان و استخفاف یمر به، فکان کما قال علیه‌السلام» [۱۲] . فقتل المهتدی فی تمرد للاتراک من جیشه و حل محله المعتمد [۱۳] . و لم یکن للمعتمد - کسائر اسلافه - من مهمة سوی البذخ و الاسراف و الظلم و کان مفرطا فی اللهو و اللعب بحیث تسلط تدریجا أخوه الموفق علی شؤون الدولة و أصبحت کل الأمور بیده و صار المعتمد عاطلا من الناحیة العملیة و هو خلیفة بالاسم، فحسب، و بعد موت الموفق سیطر ابنه المعتضد علی شؤون عمه المعتمد، و أخیرا مات المعتمد عام (۲۷۹) هجری و استلم الخلافة رسمیا من بعده المعتضد [۱۴] . [صفحه ۱۰] و خلال حکم المعتمد استشهد الامام العسکری علیه‌السلام، و قتلت أیضا مجموعة من العلویین، و بعضهم تم قتله بأفجع صورة، و حتی بعد القتل فقد مثلوا [۱۵] بأجسادهم [۱۶] . و قال بعض المؤرخین انه قد جرت معارک و صراعات عدیدة فی حکومة المعتمد حتی ناهز عدد القتلی نصف ملیون قتیل [۱۷] . و علی کل حال فاهتمام المجتمع بالأئمة المعصومین و عدم تنازلهم علیهم‌السلام للخلفاء الظالمین قد أدی الی نمو الأحقاد فی انفس الظالمین و قسوتهم علی الأئمة المعصومین، و کان الامام العسکری علیه‌السلام - مثل آبائه الکرام - یواجه باستمرار اضطهاد الحکومة و رقابتها، و فی احدی المرات أرسل الامام الی سجن صالح بن وصیف اثناء حکومة المهتدی، فقالوا له ضیق علیه و لا توسع، فقال لهم صالح: ما اصنع به و قد وکلت به رجلین شر من قدرت علیه فقد صارا من العبادة و الصلاة و الصیام الی امر عظیم، ثم أمر باحضار الموکلین فقال لهما: و یحکما ما شأنکما فی امر هذا الرجل؟ فقالا: ما نقول فی رجل یصوم النهار و یقوم اللیل کله لا یتکلم و لا یتشاغل بغیر العبادة، فاذا نظر الینا ارتعدت فرائصنا و داخلنا ما لا نملکه من انفسنا [۱۸] . [صفحه ۱۱] و فی مرة اخری سلم ابومحمد علیه‌السلام الی نحریر (و هو سجان آخر) و کان یضیق علیه و یؤذیه، فقالت له امرأته: اتق الله فانک لا تدری من فی منزلک و ذکرت له صلاحه و عبادته و قالت له انی اخاف علیک منه، فقال: و الله لأرمینه بین السباع ثم استأذن فی ذلک فأذن له فرمی به الیها و لم یشکوا فی أکلها له، فنظروا الی الموضع لیعرفوا الحال فوجدوه علیه‌السلام قائما یصلی و هی حوله فأمر باخراجه الی داره [۱۹] . و قد سجن الامام العسکری علیه‌السلام مع اخیه جعفر فی زمان المعتمد علی یدی علی جرین و کان المعتمد یسأل علیا عن اخباره فی کل وقت فیخبره انه یصوم النهار و یصلی اللیل فسأله یوما من الأیام عن خبره فأخبره بمثل ذلک فقال له امض الساعة الیه و اقرأه منی السلام و قل له انصرف الی منزلک مصاحبا. قال علی جرین: فجئت الی باب الحبس فوجدت حمارا مسرجا فدخلت علیه فوجدته جالسا و قد لبس خفه و طیلسانه و شاشه فلما رآنی نهض فأدیت الیه الرسالة فرکب فلما استوی علی الحمار وقف، فقلت له ما وقوفک یا سیدی؟ فقال لی: حتی یجیء جعفر، فقلت: انما امرنی باطلاقک دونه،فقال لی: حتی یجیء جعفر، فقلت: انما امرنی باطلاقک دونه، فقال لی: ترجع الیه فتقول له خرجنا من دار واحدة جمیعا فاذا رجعت و لیس هو معی کان فی ذلک مالاخفاء به علیک، فمضی و عاد فقال: یقول لک: قد اطلقت جعفرا لک لانی جسته بجنایته علی [صفحه ۱۲] نفسه و علیک و ما یتکلم به، و خلی سبیله فصار معه الی داره [۲۰] . مما شرحناه بصور مجملة و مضغوطة من سیرة حکومة الخلفاء و سلوکها مع الامام یظهر ان الامام العسکری علیه‌السلام کان یعیش فترة صعبة و ملیئة بالاضطهاد، و کانت الحکومات دائما تراقب الامام مراقبة شدیدة، و قد اودعته السجن مرات عدیدة، و یشهد التاریخ انه حتی فی الفترات التی لم یکن الامام فیها داخل السجن فقد کان الذهاب و المجیء الیه مراقبا، و الشیعة و المحبون لا یستطیعون التردد علیه و الاتصال به بسهولة، و کان بعض الشیعة یصل احیانا الی دار الامام بمساعدة بعض العلویین، و ننقل هذا النص من کتاب «کشف الغمة»: قال ابوقاسم: خرج رجل من العلویین من سر من رأی فی ایام ابی‌محمد (الامام العسکری) علیه‌السلام الی الجبل (القسم الجبلی من غرب ایران الی همدان و قزوین) یطلب الفضل فتلقاه رجل بحلوان (پل ذهاب)، فقال من این اقبلت؟ قال: من سر من رأی، قال هی تعرف درب کذا و موضع کذا؟ قال: نعم، فقال: عندک من اخبار الحسن بن علی شیء؟ قال: لا، قال: فما اقدمک الجبل؟ قال طلب الفضل، قال: فلک عندی خمسون دینارا فاقبضها و انصرف معی الی سر من رأی حتی توصلنی الی الحسن بن علی، [صفحه ۱۳] فقال: نعم، فأعطاه

خمسین دینارا و عاد العلوی معه الی سر من رأی فاستأذنا علی الامام فأذن لهما فدخلا... [۲۱] . و یمکننا ان نفهم من هذا النص مکانة الامام خارج السجن ماذا کانت؟ والی ای حد کان مراقبا من قبل السلطة، بحیث لا یستطیع محبوه ان یتصلوا به بسهولة و انما کانوا یصلون الیه بالتخطیط و الاحتیاط، و حتی العلویون و الاقارب ما کانوا یستطیعون التردد علیه کثیرا.

شخصیة الامام و خصائصه الأخلاقیة

ان الفضائل الخلقیة و الکمالات المعنویة للامام علیه‌السلام کانت راقیة بحیث اضطر الاعداء - فضلا عن الاصدقاء - للاعتراف بعظمة الامام و علو شخصیته فقد روی الحسن بن محمد الاشعری و محمد بن یحیی و غیرهما قالوا: کان احمد بن عبیدالله بن الخاقان علی الضیاع و الخراج بقم فجری فی مجلسه یوما ذکر العلویة و مذاهبهم و کان شدید النصب [۲۲] و الانحراف عن اهل البیت علیهم‌السلام فقال: ما رأیت و لا عرفت بسر من رأی رجلا من العلویة مثل الحسن بن علی بن محمد بن علی الرضا فی هدیه و سکونه و عفافه و نبله و کبرته [صفحه ۱۴] عند اهل بیته و بنی‌هاشم کافة و تقدیمهم ایاه علی ذوی السن منهم و الخطر و کذلک کانت حاله عند القواد و الوزراء و عامة الناس فأذکر انی کنت یوما قائما علی رأس ابی [۲۳] و هو یوم مجلسه للناس اذ دخل حجابه فقالوا ابومحمد بن الرضا (الامام العسکری علیه‌السلام) بالباب، فقال بصوت عال ائذنوا له، فتعجبت مما سمعت منهم و من جسارتهم ان یکنوا رجلا بحضرة ابی و لم یکن یکنی عنده الا خلیفة او ولی عهد أو من امر السلطان ان یکنی [۲۴] فدخل رجل اسمر حسن القامة جمیل الوجه جید البدن حدیث السن له جلالة و هیئة حسنة، فلما نظر الیه ابی‌قام فمشی الیه خطا و لا اعلمه فعل هذا بأحد من بنی‌هاشم و القواد، فلما دنی منه عانقه و قبل وجهه و صدره و أخذ بیده و اجلسه علی مصلاه الذی کان علیه و جلس الی جنبه مقبلا علیه بوجهه و جعل یکلمه و یفدیه بنفسه و انا متعجب مما اری منه، اذ دخل الحاجب فقال: الموفق قد جاء، و کان الموفق اذا دخل علی ابی‌تقدمه حجابه و خاصة قواده فقاموا بین مجلس ابی و بین باب الدار سماطین الی ان یدخل و یخرج، فلم یزل ابی‌مقبلا علی ابی‌محمد علیه‌السلام یحدثه حتی نظر الی غلمان الخاصة فقال حینئذ له اذا شئت [۲۵] جعلنی الله فداک ثم قال لحجابه: خذوا به خلف السماطین [صفحه ۱۵] لایراه هذا، یعنی الموفق، فقام وقام ابی‌فعانقه و مضی، فقلت لحجاب ابی و غلمانه: و یحکم من هذا الذی کنیتموه بحضرة ابی و فعل به ابی هذا الفعل؟ فقالوا: هذا علوی یقال له الحسن بن علی یعرف بابن الرضا، فازددت تعجبا و لم ازل یومی ذلک قلقا متفکرا فی امره و امر ابی و ما رأیته منه حتی کان اللیل، و کانت عادته ان یصلی العتمة (ای العشاء الآخرة) ثم یجلس فینظر فیما یحتاج الیه من المؤمرات و ما یرفعه الی السلطان. فلما صلی و جلس جئت و جلست بین یدیه و لیس عنده احد، فقال لی یا احمد ألک حاجة؟ فقلت نعم یا أبت فان أذنت سألتک عنها، فقال: قد أذنت. قلت یا ابت: من الرجل الذی رأیتک بالغداة فعلت به ما فعلت من الاجلال و الکرامة و التبجیل و فدیته بنفسک و ابویک؟ فقال: یا بنی‌ذاک امام الرافضة [۲۶] الحسن بن علی المعروف بابن الرضا [۲۷] ، ثم سکت ساعة و انا ساکت ثم قال: یا بنی‌لوزالت الامامة عن خلفائنا بنی‌العباس ما استحقها احد من بنی‌هاشم غیره لفضله و عفافه و صیانته و زهده و عبادته و جمیل اخلاقه و صلاحه ولو رأیت اباه رأیت رجلا جزلا نبیلا فاضلا، فازددت قلقا و تفکرا و غیظا علی ابی و ما سمعته منه فیه و رأیت من فعله به، فلم تکن لی [صفحه ۱۶] همة بعد ذلک الا السؤال عن خبره و البحث عن امره فما سألت احدا من بنی‌هاشم و القواد و الکتاب و القضاة و الفقهاء و سایر الناس الا وجدته عندهم فی غایة الاجلال و الاعظام و المحل الرفیع و القول الجمیل و التقدیم له علی جمیع اهل بیته و مشایخه فعظم قدره عندی اذ لم أر له ولیا و لا عدوا الا و هو یحسن القول فیه و الثناء علیه [۲۸] .

زهد الامام

یقول کامل بن ابراهیم المدنی: فلما دخلت علی سیدی ابی‌محمد (الامام العسکری علیه‌السلام) نظرت الی ثیاب بیاض ناعمة علیه،

فقلت فی نفسی: ولی الله و حجته یلبس الناعم من الثیاب و یأمرنا نحن بمواساة الاخوان و ینهانا عن لبس مثله؟ فقال متبسما: یا کامل و حسر ذراعیه فاذا مسح اسود خشن علی جلده، فقال: هذالله و هذا لکم [۲۹] .

مراجعة محتاجین له

یقول محمد بن علی بن ابراهیم بن موسی بن جعفر: ضاق بنا الأمر فقال لی ابی: امض بنا حتی نصیر الی هذا الرجل یعنی ابامحمد (العسکری (ع)) فانه قد وصف عنه سماحة، [صفحه ۱۷] فقلت: تعرفه؟ قال: ما اعرفه و لا رأیته قط، قال: فقصدناه فقال لی ابی و هو فی طریقه: ما احوجنا الی ان یأمر لنا بخمسمائة درهم مائتا درهم للکسوة و مائتا درهم للدین و مائة للنفقة، فقلت فی نفسی: لیته امر لی بثلاثمائة درهم مائة اشتری بها حمارا و مائة للنفقة و مائة للکسوة و اخرج الی الجبل (و هو قسم من جبال غرب ایران الی همدان و قزوین)، قال: فلما وافینا الباب خرج الینا غلامه فقال: یدخل علی بن ابراهیم و محمد ابنه، فلما دخلنا علیه و سلمنا، قال لابی: یاعلی ما خلفک عنا الی هذا الوقت؟ فقال یا سیدی استحییت ان القاک علی هذه الحال، فلما خرجنا من عنده جاءنا غلامه فناول ابی‌صرة فقال: هذه خمسمائة درهم مائتان للکسوة و مائتان للدین و مائة للنفقة، و اعطانی صرة فقال: هذه ثلاثمائه درهم اجعل مائة فی ثمن حمار و مائة للکسوة و مائة للنفقة و لا تخرج الی الجبل و صرالی سوراء (و هو مکان فی العراق)... [۳۰] .

عبادة الامام

ان الامام العسکری علیه‌السلام کآبائه الکرام کان أنموذجا فی الاهتمام بعبادة الله، فعندما یحین وقت الصلاة فانه یعطل کل عمل فی یده و لا یقدم علی الصلاة شیئا، یقول ابوهاشم الجعفری: دخلت علی ابی‌محمد (الامام العسکری) علیه‌السلام و کان [صفحه ۱۸] یکتب کتابا فحان وقت الصلاة الاولی فوضع الکتاب من یده وقام علیه‌السلام الی الصلاة... [۳۱] . و نفس کیفیة عبادة الامام کانت تحمل الآخرین علی ذکر الله، و احیانا کانت تغیر وضع بعض الأفراد المنحرفین و تدلهم علی الطریق الصحیح، و قد نقلنا ما حدث من امر الامام و عبادته فی سجن صالح بن وصیف [۳۲] .

هدایة المسلمین الی الحقیقة

روی بعض علماء اهل السنة و من جملتهم ابن‌الصباغ المالکی عن ابی‌هاشم الجعفری قوله: ثم لم تطل مدة ابی‌محمد الحسن (العسکری (ع)) فی الحبس الا ان قحط الناس بسر من رأی قحطا شدیدا فأمر الخلیفة المعتمد علی الله ابن المتوکل بخروج الناس الی الاستسقاء فخرجوا ثلاثة ایام یستسقون و یدعون فلم یسقوا، فخرج الجاثلیق (کبیر الاساقفة) فی الیوم الرابع الی الصحراء و خرج معه النصاری و الرهبان و کان فیهم راهب کلما مدیده الی السماء و رفعها هطلت بالمطر، ثم خرجوا فی الیوم الثانی و فعلوا کفعلهم أول یوم فهطلت السماء بالمطر و سقوا سقیا شدیدا حتی استعفوا، فعجب الناس من ذلک و داخلهم الشک و صفا بعضهم الی دین النصرانیة فشق ذلک علی الخلیفة فأنفذ الی صالح [صفحه ۱۹] بن وصیف ان اخرج ابامحمد الحسن بن علی من السجن و ائتنی به، فلما حضر ابومحمد الحسن عند الخلیفة قال له: أدرک امة محمد فیما لحق بعضهم فی هذه النازلة فقال ابومحمد: دعهم یخرجوا غدا الیوم الثالث، قال: قد استعفی الناس من المطر و استکفوا فما فایدة خروجهم؟ قال: لأزیل الشک عن الناس و ما وقعوا فیه من هذه الورطة التی افسدوا فیها عقولا ـ ضعیفة، فأمر الخلیفة الجاثلیق و الرهبان ان یخرجوا ایضا فی الیوم الثالث علی جاری عادتهم و ان یخرجوا الناس، فخرج النصاری و خرج لهم ابومحمد الحسن و معه خلق کثیر، فوقف النصاری علی جاری عادتهم یستسقون الا ذلک الراهب مدیدیه رافعا لهما الی السماء، و رفعت النصاری و الرهبان ایدیهم علی جاری عادتهم فغیمت السماء فی الوقت و نزل المطر فأمر ابومحمد الحسن القبض علی ید الراهب و أخذ ما فیها فاذا بین اصابعه عظم آدمی فأخذه ابومحمد الحسن ولفه فی خرقة و قال

استسق، فانکشف السحاب و انقشع الغیم و طلعت الشمس فعجب الناس من ذلک، و قال الخلیفة: ما هذا یا ابامحمد؟ فقال: عظم نبی من انبیاء الله عزوجل ظفر به هؤلاء من بعض قبور الأنبیاء و ما کشف عظم نبی تحت السماء الا هطلت بالمطر، و استحسنوا ذلک فامتحنوه فوجدوه کما قال، فرجع ابومحمد الحسن الی داره بسر من رأی و قد ازال عن الناس هذه الشبهة... [۳۳] . [صفحه ۲۰]

ارشاد فیلسوف العراق

ان اسحاق الکندی کان فیلسوف العراق فی زمانه اخذ فی تألیف کتاب تخیل انه یستطیع ان یثبت فیه وجود تناقض فی القرآن و شغل نفسه بذلک و تفرد به فی منزله و ان بعض تلامذته دخل یوما علی الامام الحسن العسکری فقال له ابومحمد علیه‌السلام: أما فیکم رجل رشید یردع استاذکم الکندی عما اخذ فیه من تشاغله بالقرآن، فقال التلمیذ: نحن من تلامذته کیف یجوزمنا الاعتراض علیه فی هذا أو فی غیره، فقال له ابومحمد: أتؤدی الیه ما القیه الیک؟ قال: نعم، قال: فصر الیه و تلطف فی مؤانسته و معونته علی ها هو بسبیله فاذا وقعت الانسة فی ذلک فقل قد حضرتنی مسالة اسألک عنها فانه یستدعی ذلک منک فقل له: ان اتاک هذا المتکلم بهذا القرآن هل یجوز ان یکون مراده بما تکلم منه غیر المعانی التی قد ظننتها انک ذهبت الیها؟ فانه سیقول لک انه من الجائز لانه رجل یفهم اذا سمع، فاذا أوجب ذلک فقل له: فما یدریک لعله قد اراد غیر الذی ذهبت انت الیه فیکون واضعا لغیر معانیه. فصار الرجل الی الکندی و تلطف الی ان القی علیه هذه المسألة فقال له: اعد علی، فأعاد علیه فتفکر فی نفسه و رأی ذلک محتملا فی اللغة و سائغا فی النظر، فقال: اقسمت علیک الا اخبرتنی من این لک؟ فقال: انه شیء عرض بقلبی فأوردته علیک، فقال: کلا ما مثلک من اهتدی الی هذا و لا من بلغ هذه المنزلة فعرفنی من این لک هذا؟ فقال: امرنی به ابومحمد فقال: الآن جئت به [صفحه ۲۱] و ما کان لیخرج هذا الا من ذلک البیت، ثم انه دعا بالنار و أحرق جمیع ما کان ألفه [۳۴] .

الجواب علی عدد من الأسئلة

أ - یقول ابوهاشم الجعفری: سأل الفهفکی ابامحمد (الامام العسکری علیه‌السلام) ما بال المرأة المسکینة تأخذ سهما واحدا و یأخذ الرجل سهمین؟ فقال: ان المرأة لیس علیها جهاد و لا نفقة و لا معقلة [۳۵] ، انما ذلک علی الرجال، فقلت فی نفسی: قد کان قیل لی ان ابن ابی‌العوجاء سأل اباعبدالله (الامام الصادق علیه‌السلام) عن هذه المسألة فأجابه بمثل هذا الجواب، فأقبل ابومحمد (الامام العسکری علیه‌السلام) فقال: نعم هذه مسألة ابن ابی‌العوجاء و الجواب منا واحد اذا کان معنی المسألة واحدا جری لآخرنا ما جری لأولنا، و أولنا و آخرنا فی العلم و الأمر سواء، و لرسول الله و امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما فضلهما [۳۶] . ب - قال الحسن بن ظریف: کتبت الی ابی‌محمد (الامام العسکری علیه‌السلام) اسأله ما معنی قول رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لأمیرالمؤمنین علیه‌السلام: «من کنت مولاه فهذا علی [صفحه ۲۲] مولاه»؟ قال: اراد بذلک ان یجعله علما یعرف به حزب الله عند الفرقة [۳۷] . ج- یقول القاسم الهروی: خرج توقیع من ابی‌محمد (الامام العسکری علیه‌السلام) الی بعض بنی‌اسباط قال کتبت الیه اخبره عن اختلاف الموالی و أسأله اظهار دلیل (معجزة) فکتب الی: و انما خاطب الله عزوجل العاقل و لیس احد یأتی بآیة و یظهر دلیلا اکثر مما جاء به خاتم النبیین و سید المرسلین، فقالوا ساحرو کاهن و کذاب، و هدی الله من اهتدی، غیر ان الأدلة یسکن الیها کثیر من الناس. و ذلک ان الله عزوجل یأذن لنا فنتکلم و یمنع فنصمت، ولو أحب أن لا یظهر حقا ما بعث النبیین مبشرین و منذرین یصدعون بالحق فی حال الضعف و القوة و ینطقون فی أوقات لیقضی الله أمره و ینفذ حکمه الناس فی طبقات شتی المستبصر علی سبیل نجاة متمسک بالحق متعلق بفرع و اصل غیر شاک و لا مرتاب لا یجد عنه ملجأ. و طبقة لم تأخذ الحق من اهله فهم کراکب البحر یموج عند موجه و یسکن عند سکونه، و طبقة استحوذ علیهم الشیطان شأنهم الرد علی اهل الحق و دفع الحق بالباطل حسدا من عند انفسهم، فدع من ذهب یذهب یمینا و شمالا فالراعی اذا اراد ان یجمع غنمه [صفحه ۲۳] جمعها فی اهون السعی. ذکرت ما اختلف فیه موالی فاذا

کانت الرفعة و الکبر فلاریب، و من جلس مجالس الحکم (یعنی الامام المعصوم) فهو اولی بالحکم، احسن رعایة من استرعیت، و ایاک و الاذاعة و طلب الریاسة فانهما یدعو ان الی الهلکة. ذکرت شخوصک الی فارس فاشخص خار الله لک و تدخل مصر ان شاء الله آمنا و اقرأ من تثق به من موالی السلام و مرهم بتقوی الله العظیم واداء الأمانة و اعلمهم ان المذیع علینا حرب لنا. قال: فلما قرأت «تدخل مصر ان شاء الله آمنا» لم اعرف معنی ذلک، فقدمت بغداد و عزیمتی الخروج الی فارس فلم یتهیأ ذلک فخرجت الی مصر [۳۸] . د - و یقول محمد بن الحسن بن میمون: کتبت الیه (ای الی الامام العسکری علیه‌السلام) اشکو الفقر، ثم قلت فی نفسی: ألیس قد قال ابوعبدالله (الامام الصادق علیه‌السلام): الفقر معنا خیر من الغنی مع غیرنا، و القتل معنا خیر من الحیاة مع عدونا، فرجع الجواب: ان الله عزوجل محص اولیاءنا اذا تکاثفت ذنوبهم بالفقر، و قد یعفو عن کثیر منهم کما حدثتک نفسک الفقر معنا خیر من الغنی مع غیرنا و القتل معنا خیر من الحیاة مع عدونا، و نحن کهف لمن التجأ الینا و نور لمن استبصربنا و عصمة [صفحه ۲۴] لمن اعتصهم بنا، من احبنا کان معنا فی السنام الأعلی و من انحرف عنا فالی النار [۳۹] .

رسالة الامام الی واحد من کبار علماء الشیعة فی قم

و من جملة مکاتبات الامام علیه‌السلام مع اصحابه هذه الرسالة التی وجهها علیه‌السلام الی الشیخ الجلیل علی بن الحسین بن بابویه القمی و هو من اکبر فقهاء الشیعة، و هذا هو نصها: «بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الجنة للموحدین و النار للملحدین و لا عدوان الا علی الظالمین و لا اله الا الله احسن الخالقین و الصلاة علی خیر خلقه محمد و عترته الطاهرین. أما بعد اوصیک یا شیخی و معتمدی و فقیهی اباالحسن علی بن الحسین القمی وفقک الله لمرضاته و جعل من صلبک اولادا صالحین برحمته بتقوی الله و اقام الصلاة و ایتاء الزکاة فانه لا تقبل الصلاة من مانع الزکاة و اوصیک بمغفرة الذنب و کظم الغیظ و صلة الرحم و مواساة الاخوان و السعی فی حوائجهم فی العسر و الیسر و الحلم عند الجهل و التفقه فی الدین و التثبت فی الأمور و التعاهد للقرآن و حسن الخلق و الامر بالمعروف و النهی عن المنکر، قال الله تعالی: «لا خیر فی کثیر من نجواهم الا من امر بصدقة او معروف او اصلاح بین الناس» و اجتناب الفواحش کلها، و علیک بصلاة اللیل... و من استخف بصلاة [صفحه ۲۵] اللیل فلیس منا فاعمل بوصیتی و أمر جمیع شیعتی بما امرتک به حتی یعلموا علیه و علیک بالصبر و انتظار الفرج فان النبی صلی الله علیه و آله قال افضل اعمال امتی الفرج، و لا تزال شیعتنا فی حزن حتی یظهر ولدی الذی بشر به النبی صلی الله علیه و آله انه یملأ الأرض قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و جورا (و هو الامام القائم علیه‌السلام) [۴۰] فاصبر یا شیخی و معتمدی اباالحسن و أمر جمیع شیعتی بالصبر فان الأرض لله یورثها من عباده من یشاء و العاقبة للمتقین و السلام علیک و علی جمیع شیعتنا و رحمة الله و برکاته و حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر». [۴۱] .

معاجزه و ارتباطه بعالم الغیب

ان الامام العسکری علیه‌السلام - کآبائه الکرام - یتمتع بارتباط خاص بالله تعالی الملائکة و عالم الغیب و له علوم تتعلق بماوراء هذا العالم و احاطة هی من لوازم الولایة التی هی من شؤون الامامة. و قد ذکرت الکتب و روایات العلماء موراد کثیرة من المعاجز و الاخبار الغیبی التی صدرت من الامام علیه‌السلام، [صفحه ۲۶] و استعراضها جمیعا یحتاج الی کتاب مستقل، و نحن هنا فی هذه الدارسة المضغوطة نکتفی بذکر عدة أمثلة من هذا الباب: ۱- یقول ابوهاشم الجعفری: دخلت علی ابی‌محمد (الامام العسکری علیه‌السلام) یوما و أنا أرید أن أسأله ما أصوغ به خاتما أتبرک به فجلست و أنسیت ما جئت له، فلما ودعت و نهضت رمی الی بالخاتم فقال: أردت فضة فأعطیناک خاتما، ربحت الفص و الکرا، هناک الله یا اباهاشم. فقلت: یا سیدی اشهد انک ولی الله و امامی الذی ادین الله بطاعته، فقال: غفر الله لک یا اباهاشم [۴۲] . ۲- یقول ابوهاشم داوود بن القاسم: کنت فی الحبس المعروف بحبس

صالح بن وصیف الأحمر، انا و الحسن بن محمد العقیقی و محمد بن ابراهیم العمری و فلان و فلان، اذ ورد علینا ابومحمد الحسن (علیه‌السلام) و اخوه جعفر، فخففنا الی خدمته و کان المتولی لحبسه صالح بن وصیف، و کان معنا فی الحبس رجل جمیحی یقول: انه علوی. قال: فالتفت ابومحمد (علیه‌السلام) فقال: لولا ان فیکم من لیس منکم لأعلمتکم متی یفرج عنکم، و أومأ الی الجمیحی ان یخرج فخرج، فقال ابومحمد (علیه‌السلام): هذا الرجل لیس منکم فاحذروه فان فی ثیابه قصة قد کتبها الی السلطان یخبره بما تقولون فیه، فقام بعضهم ففتش ثیابه فوجد فیها [صفحه ۲۷] القصة یذکرنا فیها بکل عظیمة... [۴۳] . ۳- و یقول محمد بن الربیع الشیبانی: ناظرت رجلا من الثنویة (الذین یؤمنون بالهین) بالأهواز ثم قدمت سر من رأی و قد علق بقلبی شیء من مقالته، فانی لجالس علی باب احمد بن الخضیب اذ أقبل ابومحمد من دارالعامة یوم الموکب فنظر الی و اشار بسبابته: أحد أحد فوحده، فسقطت مغشیا علی [۴۴] . ۴- یقول اسماعیل بن محمد: قعدت لابی محمد السحن (العسکری علیه‌السلام) علی باب داره حتی خرج فقمت فی وجهه و شکوت الیه الحاجة و الضرورة و أقسمت انی لا املک الدرهم فما فوقه، فقال: تقسم و قد دفنت مأتی دینار، و لیس قولی هذا دفعا لک عن العطیة اعطه یا غلام ما معک، فأعطانی الغلام مأة دینار، فشکرت الله تعالی و ولیت، فقال (علیه‌السلام): ما اخوفنی ان نفقد مأتی دینار احوج ما تکون الیها. فذهبت الیها فافتقدتها فاذا هی فی مکانها فنقلتها الی موضع آخر و دفنتها من حیث لا یطلع احد ثم قعدت مدة طویلة فاضطررت الیها فجئت اطلبها فی مکانها فلم اجدها فجئت و شق ذلک علی فوجدت [صفحه ۲۸] ابنا لی قد عرف مکانها و اخذها و ابعدها و لم یحصل لی شیء فکان کما قال [۴۵] . ۵- یقول محمد بن عیاش: تذاکرنا آیات الامام (معاجز الامام العسکری علیه‌السلام) فقال ناصبی: ان اجاب عن کتاب بلامداد (ای حبر) علمت انه حق، فکتبنا مسائل و کتب الرجل بلامداد علی ورق و جعل فی الکتب و بعثنا الیه، فأجاب عن مسائلنا، و کتب علی ورقه (ورقة الناصبی) اسمه و اسم ابویه، فدهش الرجل فلما افاق اعتقد الحق [۴۶] . ۶- و یقول عمر بن ابی‌مسلم: کان سمیع المسمعی یؤذینی کثیرا و یبلغنی عنه ما اکره، و کان ملاصقا لداری، فکتبت الی ابی‌محمد (الامام العسکری علیه‌السلام) اسأله الدعاء بالفرج منه، فرجع الجواب ابشر بالفرج سریعا و أنت مالک داره، فمات بعد شهر و اشتریت داره فوصلتها بداری ببرکته [۴۷] . ۷- یقول ابوحمزة نصیر الخادم: سمعت ابامحمد (الامام العسکری) علیه‌السلام غیر مرة یکلم غلمانه بلغاتهم و فیهم ترک و روم و صقالبة، فتعجبت من ذلک و قلت [صفحه ۲۹] هذا ولد بالمدینة و لم یظهر لأحد حتی مضی ابوالحسن علیه‌السلام و لا رأه احد فکیف هذا احدث نفسی بذلک، فأقبل علی فقال: ان الله عزوجل أبان حجته من سایر خلقه و اعطاه معرفة کل شیء فهو یعرف اللغات و الأنساب و الحوادث، و لولا ذلک لم یکن بین الحجة و المحجوج فرق [۴۸] .

بعض الکلمات المختارة من الامام العسکری

۱- علیک بالاقتصاد و ایاک و الاسراف [۴۹] . ۲- وقع لبهلول معه (ای مع الحسن بن علی علیهماالسلام) انه رأی و هو صبی یبکی و الصبیان یلعبون، فظن انه یتحسر علی ما فی ایدیهم، فقال: اشتری لک ما تلعب به؟ فقال (علیه‌السلام): یا قلیل العقل ما للعب خلقنا، فقال له: فلماذا خلقنا؟ قال (علیه‌السلام): للعلم و العبادة، فقال له: من این لک ذلک؟ قال: من قول الله عزوجل: «أفحسبتم أنما خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعون» [۵۰] . ۳- لا تمار فیذهب بهاؤک و لا تمازح فیجتری علیک [۵۱] . ۴- من التواضع السلام علی کل من تمر به و الجلوس دون شرف [صفحه ۳۰] المجلس [۵۲] . ۵- اذا نشطت القلوب فأودعوها و اذا نفرت فودعوها [۵۳] . ۶- لیس من الأدب اظهار الفرح عند المحزون [۵۴] . ۷- التواضع نعمة لا یحسد علیها [۵۵] . ۸- من وعظ أخاه سرا فقد زانه و من وعظه علانیة فقد شانه [۵۶] . ۹- کفاک أدبا لنفسک تجنبک ما تکره من غیرک [۵۷] . ۱۰- حسن الصورة جمال ظاهر و حسن العقل جمال باطن [۵۸] . ۱۱- ان الوصول الی الله عزوجل سفر لا یدرک الا بامتطاء اللیل [۵۹] . ۱۲- جعلت الخبائث فی بیت و الکذب مفاتیحها [۶۰] . ۱۳- ان للجود مقدارا فاذا زاد علیه فهو سرف [۶۱] . ۱۴- و ان للحزم مقدارا فاذا زاد علیه فهو جبن [۶۲] .

بعض اصحاب الامام

صحیح ان الاصحاب المقربین للامام العسکری (علیه‌السلام) لم یکونوا کثیرین بسبب ما کان یعیشه الامام من محدودیات و ما کان یعیشه المجتمع من اضطهاد، الا ان هؤلاء الافراد القلیلین الذین فازوا بمرافقة الامام و الانتفاع به یعتبرون من جملة کبار رجال الله [صفحه ۳۱] و من ابرز العلماء المتقین، و نذکرهنا باختصار بعضا من هؤلاء: ۱- احمد بن اسحاق الأشعری القمی: و هو من الأصحاب المقربین و عمال الامام العسکری علیه‌السلام، و یعد کبیر القمیین، و کان یحمل مسائل اهل قم الی الامام و یستلم منه الجواب علیها، و قد ادرک ایضا زمان الامام الجواد و الامام الهادی علیهماالسلام و روی عنها کذلک [۶۳] . و کتب احمد بن اسحاق رسالة الی الحسین بن روح القمی - النائب الثالث للامام فی عصر الغیبة الصغری - یستأذنه فی الحج، فأذن له و بعث الیه بثوب، فقال احمد بن اسحاق: نعی الی نفسی، فانصرف من الحج فمات بحلوان [۶۴] . یقول سعد بن عبدالله فیما یتعلق بوفاة احمد بن اسحاق: اصابته الحمی فی مکان یبعد ثلاثة فراسخ عن حلوان (پل ذهاب) و مرض مرضا شدیدا بحیث یئسنا منه، و لما وصلنا الی حلوان أقمنا فی خان فقال احمد: اتر کونی اللیلة وحدی و اذهبوا الی أماکنکم، فذهب کل واحد منا الی مکانه الخاص، و قریب الصباح فکرت فیه و قلقت علیه، و بمجرد ان فتحت عینی شاهدت امامی کافورا خادم مولای الامام العسکری علیه‌السلام و هو یقول: «احسن الله بالخیر عزاءکم و جبر بالمحبوب رزیتکم». [صفحه ۳۲] ثم اضاف: لقدتم تغسیل و تکفین مرافقکم احمد، فانهضوا لدفنه، انه بسبب قربه الی الله تعالی کان اکرم منکم جمیعا عند مولاکم. ثم غاب عن أنظارنا [۶۵] . ۲- ابوهاشم داوود بن القاسم الجعفری: - و هو من أحفاد جعفر الطیار علیه‌السلام [۶۶] و من اعظم رجال اهل بیته و اهل بغداد، و کانت له منزلة رفیعة و مقام محمود عند الأئمة علیهم‌السلام، و قد ادرک الامام الجواد و الامام الهادی و الامام العسکری علیهم‌السلام، و کان من جملة الوکلاء و العمال للامام صاحب العصر و الزمان علیه‌السلام فی أوائل الغیبة الصغری. و کان ابوهاشم مقربا جدا عند الأئمة علیهم‌السلام و یعد من محبیهم الواقعیین و أصحابهم الخاصین، و قد نقل عددا کبیرا من الروایات عنهم علیهم‌السلام و ألف کتابا أیضا، و هناک طائفة کبیرة من أبرز رجال الشیعة تروی عن کتابه هذا [۶۷] . و کان ابوهاشم رجلا متحررا شجاعا غیر مبال، فعندما جاءوا برأس یحیی بن عمر الزیدی [۶۸] الی محمد بن عبدالله بن طاهر والی [صفحه ۳۳] بغداد بارک له البعض هذا النصر و هنأوه علیه، فذهب ابوهاشم الی هذا الوالی و خاطبه من دون تحفظ، ایها الأمیر جئتک لأبارک لک شیئا لو کان رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) حیا لأقام العزاء علیه! و سکت الوالی و لم یقل شیئا فی جواب ابی‌هاشم [۶۹] . ۳- عبدالله بن جعفر الحمیری: و هو من ابرز رجال قم و من جملة الأصحاب المقربین للامام العسکری علیه‌السلام، و قد ألف کتبا کثیرة، منها کتاب «قرب الاسناد» الذی کان و لا یزال مورد اهتمام کبار علماء الشیعة و فقهائها. و بعد عام (۲۹۰) بقلیل رحل الی الکوفة و اقتبس منه اهل الکوفة الحدیث [۷۰] . ۴- ابوعمرو عثمان بن سعید العمری: - و هو النائب الأول للامام القائم عجل الله تعالی فرجه الشریف أثناء الغیبة الصغری، و کان رجلا شریفا و موثقا و من کبار أصحاب و وکلاء الامام الهادی و الامام العسکری و الامام المهدی علیهم‌السلام، و قد نشأ وشب منذ سن الحادیة عشرة فی خدمة الامام الهادی علیه‌السلام و کان الرابط و الواسطة بین الناس و الامام الهادی [صفحه ۳۴] و الامام العسکری و الامام الغائب علیهم‌السلام، و کانت تظهر علی یدیه أحیانا بعض الکرامات. و کما اشرنا من قبل فقد کان أول نائب من النواب الخاصین لامام العصر (عج)، و قبل ذلک کان الامام الهادی و الامام العسکری علیهماالسلام یرجعان الناس الیه لیتعلموا منه المسائل و الأحکام. و کل واحد من الامام الهادی و الامام العسکری (علیهاالسلام) کان یقول فی حقه: ابوعمرو (عثمان بن سعید) ثقتی و أمینی، و ما ینقله فهو ینقل عنی، و مایوصله الیکم فهو یوصله من قبلی [۷۱] .

شهادته

کان خلفاء بنی‌العباس و عمال حکومتهم قد سمعوا ان عدد أئمة اهل البیت علیهم‌السلام هو اثنا عشر اماما و ان الثانی عشر منهم سوف یظهر بعد غیبته و یطوی سجل الظالمین و یقضی علی حکومات الباطل و یملأ العالم بالقسط و العدل. و العلم بهذا الموضوع و لا سیما فی هذه الأواخر (زمان الامام الهادی و الامام العسکری) کان یؤدی الی اضطراب الخلفاء، و لهذا کانوا یراقبون الامام العسکری بشدة، و یحبون کثیرا ان لا یولد للامام مولود، و جمیع شؤون الامام کانت مراقبة بطرق مختلفة، و حتی [صفحه ۳۵] انهم سجنوا الامام عدة مرات، و اخیرا لما رأی المعتمد العباسی ان اهتمام الناس و اقبالهم علی الامام یزداد یوما بعد یوم و ان السجن و الاضطهاد و الرقابة قد أدت الی تأثیر معکوس فهو لم یتحمل ذلک و اتخذ قرارا بقتله فدس السم الی الامام خفیة و استشهد صلوات الله علیه و علی آبائه الطاهرین فی الثامن من ربیع الأول سنة (۲۶۰) هجریة. و مدی نفوذ الامام فی المجتمع و الخوف من تمرد الشیعة و العلویین قد اشاع الاضطراب فی قلب المعتمد العباسی من احتمال انکشاف قضیة دس السم للامام، و من هنا فانه کان یحاول اخفاء هذه الجریمة بأیة طریقة، ینقل ابن صباغ المالکی فی کتابه «الفصول المهمة» عن عبدالله بن خاقان، و هو احد اعضاء البلاط العباسی، قوله: لقد ورد علی الخلیفة المعتمد علی الله احمد بن المتوکل فی وقت وفاة ابی‌محمد الحسن بن علی العسکری ما تعجبنا منه و لا ظننا ان مثله یکون من مثله، و ذلک انه لما اعتل ابومحمد رکب خمسة من دارالخلیفة من خدامه و ثقاته و خاصته، کل منهم نحریر فقه و امرهم بلزوم دار ابی‌الحسن و تعرف خبره و مشارکتهم له بحاله و جمیع ما یحدث له فی مرضه، و بعث الیه من خدام المتطببین و امرهم بالاختلاف الیه و تعهده صباحا و مساء فلما کان بعد ذلک بیومین او ثلاثا اخبروا الخلیفة بان قوته قد سقطت و حرکته قد ضعفت و بعید ان یحی منه شیء فأمر المتطببین بملازمته و بعث الخلیفة الی القاضی بن بختیار ان یختار عشرة ممن یثق بهم و بدینهم و امانتهم یأمرهم الی [صفحه ۳۶] دار ابی‌محمد الحسن و بملازمته لیلا و نهارا فلم یزالوا هناک الی ان توفی بعد ایام قلایل، و لما رفع خبر وفاته ارتجت سر من رأی و قامت ضجة واحدة و عطلت الأسواق و غلقت ابوب الدکاکین و رکب بنوهاشم و الکتاب و القواد و القضاة و المعدلون و ساير الناس الی ان حضروا الی جنازته، فکانت سر من رأی فی ذلک شبیها بالقیامة، فلما فرغوا من تجهیزه بعث الخلیفة الی عیسی بن المتوکل اخیه بالصلاة علیه، فلما وضعت الجنازة للصلاة دنی عیسی منه و کشف عن وجهه و عرضه علی بنی‌هاشم من العلویة و العباسیة و علی القضاة و الکتاب و المعدلین فقال: هذا ابومحمد العسکری مات حتف انفه علی فراشه و حضره من خدام امیرالؤمنین فلان و فلان ثم غطی وجهه و صلی علیه و أمر بحمله و دفنه، و کانت وفاة ابی‌محمد الحسن بن علی بسر من رأی فی یوم الجمعة لثمان خلون من شهر ربیع الأول سنة ستین و مائتین للهجرة، و دفن فی البیت الذی دفن فیه ابوه بدارهما من سر من رأی و له یومئذ من العمر ثمان و عشرون سنة [۷۲] . مما نقلناه یتضح مدی ما کان للامام من مکانة رفیعة فی المجتمع، و لماذا کانت الحکومة خائفة منه، و یعرف ایضا لماذا کان الخلیفة خائفا من انکشاف قضیة دس السم للامام و قتله و لماذا کان یعد الأرضیة من قبل لیصور شهادة الامام بصورة انه موت طبیعی. [صفحه ۳۷] اجل ان الظالمین یرون وجود الأئمة المعصومین خطرا علی سلطانهم و یبذلون اقصی جهودهم لاطفاء نور هؤلاء القادة الحقیقیین، و لهذا یفرضون علیهم رقابة شدیدة و یحاولون ما امکنهم ان یفصلوهم عن المجتمع و بالتالی یقدمون علی قتلهم. و بعد شهادة الامام العسکری علیه‌السلام أقدم - فی الظاهر - المعتمد العباسی علی تقسیم میراث الامام بین ام الامام و اخیه جعفر لیوحی للناس ان الامام العسکری لم یخلف وراءه ولدا حتی ییأس الشیعة من وجود الامام اللاحق، و اما فی الباطن فقد وظف جواسیسه لیبحثوا و یدققوا و اذا ظفروا بولد له فلیلقوا القبض علیه، وراح موظفوا الخلیفة یسلطون الضغوط الشدیدة علی اقارب الامام ولکنهم فشلوا فی الظفر بالامام القائم علیه‌السلام،و الله سبحانه و تعالی قد حفظه و جعله فی امان من کید الظالمین، و صحیح ان الامام الحجة بن الحسن المهدی علیه‌السلام قد کف عن الاتصال الواضح بالناس و الحضور المعلن فی المجتمع و اختار الغیبة بأمر الله لکی یأمن من شر الظالمین، الا ان الشیعة و خواص الامام العسکری - الذین طالما شاهدوا الامام القائم فی صغره - کانوا مطمئنین بوجوده، و عند وفاة الامام العسکری علیه‌السلام ظهر الامام القائم أیضا فی ساحة دار والده وقام بتنحیة عمه جعفر الذی کان یرید الصلاة علی جثمان الامام العسکری و أدی هو بنفسه الصلاة علی جنازة والده الکریم [۷۳] ، و خلال فترة الغیبة الصغری

کان الشیعة [صفحه ۳۸] متصلین بالامام عن طریق نوابه الخاصین، و کان الامام یجیب علی اسئلة شیعته بواسطة اولئک النواب، و قد جرت کرامات و معاجز کثیرة علی أیدی هؤلاء النواب ساهمت فی تقویة عقیدة المحبین و زیادة اطمئنانهم، و سوف نبین جانبا منها فی الکراسة اللاحقة التی تتضمن شرح حیاة الامام الثانی عشر ان شاء الله تعالی. و الحمدلله رب العالمین.

پاورقی

[۱] تسمی هذه المحلة ب «العسکر» لانها کانت قد اعدت لا سکان الجیش من الاتراک فی البلاط العباسی. (تتمة المختصر فی اخبار البشر ج ۱ ص ۳۴۸).

[۲] البحار، ج ۵۰، ص ۲۳۹ - ۲۳۵ و ص ۳۲۵.

[۳] کمال الدین، تألیف الشیخ الصدوق، ص ۳۸۱ (یوجد اختلاف فی الفتوی بین العلماء فیما یتعلق بین العلماء فیما یتعلق بذکر اسم الامام القائم علیه‌السلام، فبعض کبار العلماء و الفقهاء المتأخرین کالشیخ الانصاری و الملا محمد کاظم الخراسانی و السید محمد کاظم الیزدی یعتبرون ذکر اسمه الکریم امرا مکروها، و هناک طائفة من المتقدمین کالشیخ الطوسی و الشیخ المفید... و یعدونه حراما مطلقا، و البعض الآخر من العلماء کالحاج النوری: کانت حرمته من المسلمات بین المتقدمین من علماء الشیعة الی زمان الخواجه نصیرالدین الطوسی، ثم وقع الاختلاف فی هذا الحکم منذ زمان الشیخ البهائی. لیرجع من شاء الی کتاب النجم الثاقب، ص ۴۸).

[۴] کمال‌الدین، تألیف الشیخ الصدوق، ص ۳۸۳.

[۵] الارشاد للمفید، ص ۳۱۵.

[۶] اعلام الوری، ص ۳۷۰.

[۷] الارشاد للمفید، ص ۳۱۷.

[۸] تتمة المنتهی، ص ۲۵۲.

[۹] مروج الذهب، ج ۴، ص ۹۱.]

[۱۰] البحار، ج ۵۰، ص ۲۵۱.

[۱۱] مروج الذهب، ج ۴، ص ۹۵ - ۹۱ - تتمة المنتهی، ص ۲۵۴.

[۱۲] الارشاد للمفید، ص ۳۲۴.

[۱۳] تتمة المنتهی، ص ۲۵۸ - ۲۵۴.

[۱۴] تتمة المنتهی، ص ۲۶۸ - مروج الذهب، ج ۴، ص ۱۴۲ - ۱۴۰.

[۱۵] التمثیل: هو قطع اعضاء بدن المیت کالید و الرجل و الأذن و الأنف و فصلها عنه.

[۱۶] مقاتل الطالبیین، ص ۶۹۰ - ۶۸۵.

[۱۷] مروج الذهب، ج ۲، ص ۱۲۰.

[۱۸] الارشاد للمفید، ص ۳۲۴ - مهج الدعوات، تألیف السید بن طاووس، ص ۲۷۴ - البحار، ج ۵۰، ص ۳۳۰.

[۱۹] الارشاد للمفید، ص ۳۲۵ - ۳۲۴.

[۲۰] مهج الدعوات، للسید بن طاووس، ص ۲۷۵.

[۲۱] کشف الغمة، ج ۳، ص ۳۰۷.

[۲۲] الناصبی: هو من یعادی الأئمة علیهم‌السلام و یعاندهم.

[۲۳] ان والد أحمد هو عبیدالله بن خاقان و یعد من رجال البلاط العباسی و اعضاء الحکومة المهمین فی سامراء.

[۲۴] ذکر الرجل بکنیته دلیل علی احترامه.

[۲۵] یبدو ان هذه الجملة ناقصةو لعله اکمالها بالاشارة بیده لیفهم الخروج.

[۲۶] ان اعداء اهل بیت النبی (صلی الله علیه و آله و سلم) یسمون الشیعة باسم الرافضة.

[۲۷] فی مجتمع ذلک العصر و فی بلاط الحکومة العباسیة یسمون من جاء من الأئمة بعد الامام الرضا (علیه‌السلام) - من قبیل الامام الجواد و الامام الهادی و الامام العسکری علیهم‌السلام - باسم ابن الرضا.

[۲۸] الارشاد للمفید، ص ۳۱۸.

[۲۹] البحار، ج ۵۰، ص ۲۵۳.

[۳۰] اصول الکافی، طبعة الآخوندی، ج ۱، ص ۵۰۶.

[۳۱] البحار، ج ۵، ص ۳۰۴.

[۳۲] الارشاد للمفید، ص ۳۲۴.

[۳۳] احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۴۶۴ - و قد نقل هذا الحدیث ایضا ستة اشخاص آخرین من کبار علماء السنة.

[۳۴] المناقب لابن شهر آشوب، ج ۳، ص ۵۲۵.

[۳۵] دیة القتل الخطأ تکون علی عاتق «العاقلة» من اقارب القاتل. و العاقلة هم اخوة القاتل و اعمامه و أبناء اخیه و أبناء عمه و ابوه و ابناؤه.

[۳۶] اعلام الوری، طبعة النجف، ص ۳۷۴.

[۳۷] کشف الغمة، طبعة تبریز، ج ۳، ص ۳۰۳.

[۳۸] کشف الغمة، طبعة تبریز، ج ۳، ص ۲۹۴ - ۲۹۳.

[۳۹] کشف الغمة، طبعة تبریز، ج ۳، ص ۳۰۰.

[۴۰] ان المسلم المتقی و المقید بالأحکام الالهیة یشعر بصعوبة فائقة و مشاکل عدیدة فی مقابل الظالمین و البیئات الفاسدة، و یحاول بما أوتی من جهد المحافظة علی دینه فی ظروف قاسیه، و لهذا فهو بحاجة الی الصبر من ناحیة والی الامل بالفرج من ناحیة اخری، و اذا تغلب علیه الجزع و الیأس فسوف ینحرف عن مسیره الصحیح.

[۴۱] الأنوار البهیة، طبعة مشهد، ص ۱۶۱.

[۴۲] اصول الکافی، ج ۱ ز ص ۵۱۲.

[۴۳] اعلام الوری، ص ۳۷۳ - نورالابصار، طبعة القاهرة، ص ۱۸۳ - الفصول المهمة لابن صباغ المالکی، ص ۲۸۶، مع بعض الاختلاف.

[۴۴] کشف الغمة فی معرفة الأئمة، ج ۳، ص ۳۰۵.

[۴۵] احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۴۷۰، نقلا عن الفصول المهمة لابن صباغ المالکی، ص ۲۸۶.

[۴۶] المناقب، طبعة النجف، ج ۳، ص ۵۳۸.

[۴۷] کشف الغمة، ج ۳، ص ۳۰۲.

[۴۸] الارشاد للمفید، ص ۳۲۲.

[۴۹] احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۴۶۷.

[۵۰] احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۴۷۳.

[۵۱] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۰.

[۵۲] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۳] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۴] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۵] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۶] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۷] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۸] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۵۹] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۶۰] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۶۱] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۶۲] الأنوار البهية، طبعة مشهد، ص ۱۶۱ – ۱۶۰.

[۶۳] تنقيح المقال، ج ۱، ص ۵۰.

[۶۴] اختيار معرفة الرجال، ص ۵۵۷.

[۶۵] منتهى الآمال، ص ۲۷۹.

[۶۶] جامع الرواة، ج ۱، ص ۳۰۷: «داوود بن القاسم بن اسحاق بن عبدالله بن جعفر بن ابى‌طالب...».

[۶۷] تنقيح المقال، ج ۱، ص ۴۱۳ – ۴۱۲ – و ليرجع من شاء الى الأجزاء التى تتناول حياد الامام التاسع و الامام العاشر و الامام الحادى عشر من بحارالأنوار.

[۶۸] يحيى هو احد العلويين الاتقياء الشجعان و قد ثار على حكومة المستعين العباسى و قتل.

[۶۹] قاموس الرجال، ج ۴، ص ۵۹.

[۷۰] تنقيح المقال، ج ۲، ص ۱۷۴.

[۷۱] تنقيح المقال، ج ۲، ص ۲۴۵ – قاموس الرجال، ج ۶، ص ۲۴۵.

[۷۲] الفصول المهمة، طبعة النجف، ص ۲۸۸.

[۷۳] كمال الدين، طبعة الآخوندى، ص ۴۷۵.

تعريف مركز القائمية باصفهان للتحريات الكمبيوترية

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فى سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (التوبة/۴۱).

قالَ الإمامُ علىّ بْنُ موسَى الرِّضا – علَيهِ السَّلامُ: رَحِمَ اللّهُ عَبْداً أحْيَا أمْرَنَا... َ يَتَعَلَّمُ عُلُومَنَا وَ يُعَلِّمُهَا النَّاسَ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَوْ عَلِمُوا مَحَاسِنَ كَلَامِنَا لَاتَّبَعُونَا... (بَنادِرُ البِحار – فى تلخيص بحار الأنوار، للعلاّمة فيض الاسلام، ص ۱۵۹؛ عُيونُ أخبارِ الرِّضا(ع)، الشّيخ الصَّدوق، الباب۲۸، ج۱/ ص۳۰۷).

مؤسّس مُجتمَع "القائميّة" الثّقافيّ بأصبَهانَ – إيرانَ: الشهيد آية الله "الشمس آباذى" – رَحِمَهُ اللهُ – كان أحداً من جَهابذة هذه المدينة، الذى قدِ اشتهَرَ بشَغَفِهِ بأهل بَيت النبىّ (صلواتُ اللهِ علَيهِم) و لاسيَّما بحضرة الإمام علىّ بن موسَى الرِّضا (عليه السّلام) و بساحة صاحِب الزّمان (عَجَّلَ اللهُ تعالى فرجَهُ الشَّريفَ)؛ و لهذا أسّس مع نظره و درايته، فى سَنَةِ ۱۳۴۰ الهجريّة الشمسيّة (=۱۳۸۰

الهجريّة القمريّة)، مؤسَّسةً و طريقةً لم يَنطَفِئ مِصباحُها، بل تُتَّبَع بأقوَى و أحسَنِ مَوقِفٍ كلَّ يوم.

مركز "القائميّة "للتحرّى الحاسوبىّ – بأصبَهانَ، إيرانَ – قد ابتدَأَ أنشِطتَهُ من سَنَةِ ۱۳۸۵ الهجريّة الشمسيّة (=۱۴۲۷ الهجريّة القمريّة) تحتَ عنايةِ سماحةِ آيةِ الله الحاجّ السيّد حسن الإمامىّ – دامَ عِزّهُ – و مع مساعَدَةِ جمعٍ من خِرّيجى الحوزات العلميّة و طلاب الجوامع، بالليل و النهار، فى مجالاتٍ شتّى: دينيّة، ثقافيّة و علميّة...

الأهداف: الدّفاع عن ساحة الشيعة و تبسيط ثَقافة الثَّقَلَين (كتاب الله و اهل البيت عليهِمُ السَّلامُ) و معارفهما، تعزيز دوافع الشّباب و عموم الناس إلى التّحَرّى الأدَقّ للمسائل الدّينيّة، تخليف المطالب النّافعة – مكانَ البَلاتيثِ المبتذلة أو الرّديئة – فى المحاميل (=الهواتف المنقولة) و الحواسيب (=الأجهزة الكمبيوتريّة)، تمهيد أرضيّةٍ واسعةٍ جامعةٍ ثَقافيّةٍ على أساس معارف القرآن و أهل البيت –عليهم السّلام – بباعث نشر المعارف، خدمات للمحققين و الطّلّاب، توسعة ثقافة القراءة و إغناء أوقات فراغة هُواةِ برامِجِ العلوم الإسلاميّة، إنالة المنابع اللازمة لتسهيل رفع الإبهام و الشُّبُهات المنتشرة فى الجامعة، و...

– مِنها العَدالة الاجتماعيّة: التى يُمكِن نشرها و بثّها بالأجهزة الحديثة متصاعدةً، على أنّه يُمكِن تسريعُ إبراز المَرافِق و التسهيلاتِ– فى آكناف البلد – و نشرِ الثّقافةِ الاسلاميّة و الإيرانيّة – فى أنحاء العالَم – مِن جِهةٍ اُخرَى.

– من الأنشطة الواسعة للمركز:

الف) طبع و نشر عشراتِ عنوانِ كتبٍ، كتيبة، نشرة شهريّة، مع إقامة مسابقات القِراءة

ب) إنتاجُ مئات أجهزةٍ تحقيقيّة و مكتبيّة، قابلة للتشغيل فى الحاسوب و المحمول

ج) إنتاج المَعارض ثُلاثيّةِ الأبعاد، المنظر الشامل (= بانوراما)، الرّسوم المتحرّكة و... الأماكن الدينيّة، السياحيّة و...

د) إبداع الموقع الانترنتى "القائميّة "www.Ghaemiyeh.com و عدّة مَواقِعَ اُخرَ

ه) إنتاج المُنتَجات العرضيّة، الخَطابات و... للعرض فى القنوات القمريّة

و) الإطلاق و الدَّعم العلمىّ لنظام إجابة الأسئلة الشرعيّة، الاخلاقيّة و الاعتقاديّة (الهاتف: ۰۰۹۸۳۱۱۲۳۵۰۵۲۴)

ز) ترسيم النظام التلقائىّ و اليدوىّ للبلوتوث، ويب كشك، و الرّسائل القصيرة SMS

ح) التعاون الفخرىّ مع عشراتِ مراكزَ طبيعيّة و اعتباريّة، منها بيوت الآيات العِظام، الحوزات العلميّة، الجوامع، الأماكن الدينيّة كمسجد جَمكرانَ و...

ط) إقامة المؤتمَرات، و تنفيذ مشروع "ما قبلَ المدرسة "الخاصّ بالأطفال و الأحداث المُشارِكين فى الجلسة

ى) إقامة دورات تعليميّة عموميّة و دورات تربية المربّى (حضوراً و افتراضاً) طيلة السَّنَة

المكتب الرّئيسىّ: إيران/أصبهان/ شارع"مسجد سيّد/ "ما بينَ شارع"پنج رَمَضان "ومُفترَق"وفائى/"بناية"القائميّة"

تاريخ التأسيس: ۱۳۸۵ الهجريّة الشمسيّة (=۱۴۲۷ الهجرية القمريّة)

رقم التسجيل: ۲۳۷۳

الهويّة الوطنيّة: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

الموقع: www.ghaemiyeh.com

البريد الالكترونى: Info@ghaemiyeh.com

المَتجَر الانترنتى: www.eslamshop.com

الهاتف: ۲۵–۲۳۵۷۰۲۳– (۰۰۹۸۳۱۱)

الفاكس: ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱)

مكتب طهرانَ ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱)

التّجاريّة و المَبيعات ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور المستخدمين ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

ملاحَظة هامّة:

الميزانيّة الحاليّة لهذا المركز، شَعبيّة، تبرّعيّة، غير حكوميّة، و غير ربحيّة، اقتُنِيَت باهتمام جمع من الخيّرين؛ لكنّها لا تُوافِي الحجمَ المتزايد و المتّسِعَ للامور الدّينيّة و العلميّة الحاليّة و مشاريع التوسعة الثّقافيّة؛ لهذا فقد ترجَّى هذا المركزُ صاحِبَ هذا البيتِ (المُسمَّى بالقائميّة) و مع ذلك، يرجو مِن جانب سماحة بقيّة الله الأعظم (عَجَّلَ اللهُ تعالى فرَجَهُ الشَّريفَ) أن يُوفِّقَ الكلَّ توفيقاً متزائداً لِإعانتهم – فى حدّ التّمكّن لكلّ احدٍ منهم – إيّانا فى هذا الأمر العظيم؛ إن شاءَ اللهُ تعالى؛ و اللهُ ولىّ التوفيق.

مرکز القائمیة للبحوث والتخریبات الکمبیوتریة
اصبهان
WWW
للحصول على المكتبات الخاصه الاخرى
ارجعوا الى عنوان المـركز من فضلـكم
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
و للايصاء من فضلكم
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹